



GIÁ BÁN	
ĐƠN PHÁP	NGUAI QUỐC
Một năm 5,00	6,00
Sáu tháng 2,50	3,00
Ba tháng 1,50	2,00

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN - Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

TIENG-DAN

Chức nhiệm M. M. M. M.
HUYEN - THUC - KHANG

LA VOIX DU PEUPLE

ĐƯỜNG ĐÔNG-BÀ, HẢI

Quán - 17
TRẦN ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Giấy phép số 53
Giấy phép: TIENG-DAN - HAI

Văn chương càng giỏi, càng là đặc của xã-hội (Văn chương chỉ kiến nghị, xã-hội chỉ màu tặc dá)

CẢM TƯƠNG ĐỐI VỚI CHẾ-ĐỘ THI CỬ

« Mùa thi-học » nay vừa mới quá, cái cảnh-tượng nó nức nua - tranh đua dạt cái «bằng» ở các học-đường nay đã thành cái chuyện hôm qua, hồi tưởng lại không thể không phát sinh ra nhiều mối cảm-tương.

Từ năm 1919 chế-độ khoa-cử đã bỏ, nên học cũ-nghiệp cũ đã hoàn-toàn đổi sang chế-độ học-đường, dư luận phổ thông đều cho đó là một sự tiến-bộ trọng-dại trong lịch-sử học-giới. Họ cho rằng cái chế-độ học-đường ngày nay không đem hãm si-phu vào một cái khuôn chật hẹp, không bỏ buộc si-phu cả đời từ tóc xanh cho đến bạc đầu, cứ đeo đuổi cái «bằng vàng» lóc loẹt làm mục-đích duy nhất. Điều ấy chưa chắc hẳn là như thế, biết đâu chế-độ học-đường ngày nay chỉ là cái chế-độ khoa-cử ngày xưa đổi lột mà thôi.

Một điều đặc-sắc của chế-độ khoa-cử là si-phu ai cũng phải học theo chính-giáo, nếu không thì cả đời cứ phải làm anh « học trò khó » chứ không màng được đến cái danh-vị khoa - bằng bao giờ. Không những thế, những kẻ có chút tư-tướng tự-lập, có chút tinh thần phóng - khoáng, không chịu buộc mình trong cái khuôn sáo của chính-giáo thì bị chỉ ngay là bác-thuật là tà-thuyết, trong xã-hội cũng trong học-giới không sao dung được, thậm chí có kẻ bị tội bị tù. Chính giáo ấy là gì? Tức là học thuật của Tống-nho. Cách học của Tống-nho là cách trích cú làm chương, chú thích từng câu từng chữ trong thánh-kinh hiện-truyền để tỏ vẻ cho đạo-lý tôn-quần, cách học ấy rất là áp-chế tư-tướng, thúc phược linh-thần. Đến đời nhà Minh, người Tàu lợi dụng ngay cách học của Tống-nho mà đặt ra lối học khoa-cử, bắt học trò nhất thiết phải theo Tống-nho mà lập thuyết. Cách ấy truyền sang nước ta, chính là thích-hợp với cái nhu cầu của nhà quân-chủ để bảo-tri quyền-uy của mình, và khi hết cả si-phu trong nước vào cái đường lối làm chặt hẹp có lợi cho mình.

Tư tưởng của si-phu nhất thiết không được trái với Tống-nho, mà lại còn phải chuyên chú vào câu văn mẹo mực, phải mài miệt vào thể văn lễ lễ, phải trích từng câu mà nặn ra nghĩa này nghĩa nọ, tìm từng đoạn mà nhớ để làm tài liệu cho bài văn, ngồi lìa vót từng mục kinh-nghiệp cho chuyên, từng câu-từ-lời cho cứng, từng

văn thơ, từng điệu phú, như vậy thì còn thi-giờ và công-phu nào mà lý hội đến những học - thuyết tư-tướng cao xa. Than ôi! dân ta không phải là thiếu kẻ thông minh, hiếm người lỗi-lạc, nhưng vì cái lối học ấy mà mai một biết bao nhiêu nhân tài, ghê gớm thay! mà hiềm độc thay!

Ngày nay về hình-thức văn-chương thì không phải bỏ buộc theo những lối văn phiến-toại như văn bát-cổ, văn tứ-lục, nhưng học trò đi thi cũng phải lập - thuyết không được ra ngoài chính-giáo. Chính-giáo ngày trước là cốt để bảo-vệ quyền-lợi cho nhà quân-chủ, chính-giáo ngày nay là cốt để bảo-vệ quyền lợi cho người đương-cục hiện thời, cái tôn-chỉ tuy có khác xưa mà cái mục-đích thì cũng là một. Học-trò đi thi làm bài phải theo cái chính-giáo giảng-lập ở học-đường, nếu ai phạm đến thì không những là bị truất-lạc mà nhiều khi lại còn phải lụy. Luân lý - học theo chính - giáo thì dạy phải tôn kính với kẻ nọ, trung thành với kẻ kia, muốn yêu nước thì trước phải yêu ai, muốn lạc-nghiệp an-cư thì phải nhớ ai giữ gìn trật tự; dân-tộc là gì, quốc gia là gì.

Cái chính - giáo giảng tập trong các học đường như thế, đầu đầu cũng một chủ chỉ, học-sanh đã chịu giáo-dục ở học-đường thì đều bị đúc theo một cái khuôn mẫu như nhau. Những kẻ chịu giáo dục riêng ở nhà, nếu đi thi muốn riêng tuyên dương hy-vọng chen chân vào chốn học-trường thì cũng phải học theo cách ấy. Dù ai có tinh thần lỗi lạc, hoài bão cao xa, thì cũng không thể thoát khỏi cái vòng lạng lác.

Vua Minh - mệnh đối với việc thi cử xưa từng nói rằng: «Lời nay khoa cử làm cho người ta sai lầm. Trăm nghĩ văn chương vốn không có qui củ nhất định, mà nay cái văn cử - nghiệp chỉ cần nề cái hồ sáo, khoe khoang lẫn với

VĂN-VĂN KHOA-HỌC TẬP-TRỢ

Con cóc

Thiệt giống da vàng chẳng phải chời,
Kêu lên một tiếng chày cơn trời.
Chấn nghiêm thắm thắm người
giương sức,
Chùa phật thanh thanh vật thứ tài.
Ai lớn hơn với còn dặt vôi,
Nữa đồng chỉ kiến dâm trên người,
Nặng nầy thứ hệ gương cung quảng,
Cho lũ trâu Ngô (1) thớ hết hơi.

(1) Trâu Ngô trong trắng mà thớ.

Gặp bạn

Mười mấy năm trời mới gặp ai,
Vội ai câu chuyện vẫn đông dài,
Vàng, đem thử đã mong cao tuổi,
Giày dống theo đờn vòm lọt tai,
Đường có lên đèo nên vững bước,
Gánh chưa xong nặng dâm khoe tài.

Ai ơi nhìn nhâm non sông nọ,
Giữ sức cho bền gánh một vai.

Cảm khái

Hỡi núi Mâu kia bên Lã Nầy?
Ai đào ai bồi lại ai xây?
Cây đa đời mấy con đò trạm,
Cửa cống đi đâu linh ứng thấy,
Nước có chảy theo-luồng gió ấy,
Đã không chuyển được tâm lòng đây.

Nhìn xem một vẻ xanh xanh đó,
Chén rượu anh hùng khó nết khduy.

Cải chánh

Số báo 193 trường đầu mục VĂN-VĂN, câu chủ giải 2) vua NAN-VƯƠNG mà thực sắp lên là VĂN-VƯƠNG nay cải chánh.

TRẢ LỜI CHO ÔNG BUI - HỮU THANH ĐẠI HỮU SÓC-TRANG

Ngày 26 Juin vừa rồi, tôi có tiếp một phong thư báo đấm số 291 của ông Bùi Hữu Thanh ở Poste Long Phú gửi lai, trong thư có đính theo cái mandat bạc 100\$,00 gửi cho cụ Phan bội Châu, nhờ tôi đưa lại. Tôi đã đưa mandat ấy cho cụ rồi.

Trong lúc dưỡng bệnh, cụ không giao thiệp với ai, mà cũng ông Bùi Hữu Thanh cũng chưa từng quen biết, thế mà ông có lòng tốt như vậy, cụ lấy làm cảm. Vậy tôi xin có mấy lời để đại ý cụ, và để tỏ tấm lòng trân trọng của ông Bùi Hữu Thanh.

Huy - Thúc Khang

nhau, nhân phẩm cao hay thấp cũng bởi tự do, khoa trường lấy hay bỏ cũng do tự do. Học như thế thì trách gì nhân tài chẳng mỗi ngày một kém đi. « Vua Minh - mệnh vẫn hiểu cái tệ hại của cách học cũ-nghiệp, nhưng cũng không thể sửa đổi được, vì cái cách học ấy, không phải là quan hệ với ý chí riêng của vua Minh-mệnh, mà quan-hệ đến cái sự tồn tại của Triều-định nữa. Chánh-phủ ngày nay hẳn cũng hiểu thấu những cái khuyết điểm của cách học cũn cách thi cử hiện hành, nhưng cái thế không thay đổi được thì làm sao mà thay đổi được!

(Còn nữa)
Ngô-nhân

DA TRỜI XANH NGẮT MỘT MÀU. VÌ SAO?

Khi trời tối im lặng, ngửa mặt trông lên, thời thấy không trung bốn bề xanh ngắt một màu. Màu xanh ấy bởi đâu mà có?

Màu xanh ấy sinh ra ở bởi lớp không khí bao bọc trái đất và ánh sáng của mặt trời giọi xuống trái đất.

AI có học khoa học cũng biết rằng ánh sáng của mặt trời không phải chỉ có một màu trắng, nhưng có cả thấy là 7 màu (7 màu của cầu vồng); lại cũng biết rằng trong không khí, nhất là trong tầng không khí ở gần mặt đất, có nhiều bụi lấm. Ánh sáng của mặt trời gặp những hạt bụi ấy thời chiếu lờ ra (diffusion). Tề giải của làn sóng ánh sáng (longeur d'onde de la lumière) bị chiếu đó ngắn hay dài là vì hạt bụi nhỏ hay to. Cái bụi giải ấy càng ngắn thời sự chiếu lại càng mạnh. Sự chiếu càng mạnh lại càng gần màu xanh và màu tím. Vì ánh sáng mặt trời bị những hạt bụi nhỏ chiếu, nên ta thấy « da trời xanh ».

Đó là nói khi đứng dưới đất mà trông không trung. Nếu đi khinh khí cầu lên trên cao mà trông, thời thấy da trời cũng vẫn xanh, thường thường lại xanh hơn là đứng ở dưới đất mà trông. Trên cao ít bụi, sao lại thấy vậy?

Số là trên cao, tuy ít bụi, mà lại nhiều những « hạt khí » (molécules de l'air), sinh ra bởi khinh khí, dưỡng khí và đạm khí. Khoa học đã kinh nghiệm biết rằng: ở trên cao trong một phần thước không khí (1cm3) có đến 20.000.000.000.000.000 hạt khí! Hạt khí ấy đã nhiều mà lại rất nhỏ, nhỏ hơn hạt bụi nhiều. Vì ánh sáng mặt trời bị những hạt khí rất nhỏ ấy chiếu, nên lên trên cao thấy « da trời rất xanh », xanh hơn khi còn ở dưới đất nhiều.

Đó là nói màu xanh. Khi mặt trời mới mọc hay mới lặn, sao ta lại thấy chân trời « vàng » hay « đỏ »? Như thế là vì cơ này: khi mặt trời mới mọc hay mới lặn mặt trời xa ta hơn là trong khí quyển trên; vì xa nên ánh sáng mặt trời muốn cho đến con mắt ta phải đi qua một tầng không khí dày hơn là trong khí quyển trên; tầng không khí ấy đã dày mà lại có nhiều hạt bụi; hạt bụi ấy to hơn những hạt bụi trong khí quyển trên; to hơn là vì lớp không khí ấy nằm ngang theo mặt trái đất càng gần mặt đất (thời hạt bụi càng to) vì ánh sáng bị những hạt bụi to ấy chiếu, nên bề giải của làn sóng ánh sáng bị chiếu đó phải giải, nghĩa là gần màu đỏ và màu vàng. Buổi sáng hay buổi chiều, ta thấy « chân trời đỏ » hay « vàng » là vì thế.

B. A. Long

SÁCH MỚI

QUAN-HAI TUNG THU mới xuất bản quyển SINH-TỒN CẢNH TRANH. Ngô-nhân soạn tự thuật và phê bình học thuyết tiến hóa Sinh-tồn cạnh tranh của Đác-vanh, và tự thuật những học thuyết bổ khuyết cho Đác-vanh là học thuyết Đơ-Vơ-ri (Đơ Vri), học thuyết Cơ-rô-bô kinh (Kropotkine) và học thuyết Các-Mác (Karl Marx). Giá mỗi quyển 0\$,20. Có gửi bán tại bán báo.

Chuyện lạ

MỘT SỰ THÍ-NHIỆM RẤT MỚI TRONG KHOA-HỌC (ĐỨT ĐẦU MÀ CÒN SỐNG)

Gần mấy năm nay, đã có nhà khoa học, dụng tâm khảo cứu, toan lợi dụng nguyên lý trong vật lý hóa học mà chế tạo ra các bộ cơ quan trọng yếu của loài người, như phổi, v. v. tâm, tạng v. v., để phòng khi cần dùng trong lúc cứu cấp (bộ nào hư thì dùng thứ mới chế mà thay vào). Song quan thế của loài người rất là phức tạp, không phải đơn giản như các môn cơ k. l. mà dùng cách nối nhánh tiếp cây, một cách đã bị như thế được. Nên đều đó vẫn còn nằm trong cõi mộng tưởng.

Mới rồi ở kinh đô nước Nga (Mạc-ty-khoa) đã có mấy nhà khoa học, đã dùng một con chó, làm một sự thí nghiệm rất là kinh hãi, mà thật thấy hiệu quả rõ ràng, xin thuật ra sau này:

Cái vật mà dùng để hy sinh trong cuộc thí nghiệm tức là một con chó trưởng. Nhà khoa học dùng thuốc mê cho con chó đó ngủ rồi cắt đầu dựng vào một cái đĩa, lấy một bộ đồ trong có ống chạy lưu thông (do nhân công chế tạo ra một cách đặc biệt gọi là « tuần hoàn khí » (circulation) tiếp vào nơi các ống mạch máu của đầu chó đó, để thay cho cái tâm tạng của nó. Cái đồ chế tạo đó, rất là phức tạp và tinh tế, có các bưng bưng pha lê cùng các ống mạch, giống như phòng trái tim cùng các mạch máu, lại có những cái máy nhỏ đặc biệt để giúp sự hoạt động. Khi tiếp vào, những huyết chứa

sản trong các bưng pha lê đều lưu thông tuần hoàn, chạy lên cái đầu chó đó giúp vòng rồi lại chạy lại lưu chuyển không khác gì các bộ máy thiên nhiên ở trong thân thể con chó, lưu chuyển trong lúc bình thời. Lúc bấy giờ cái đầu chó mà không có mạch đó, cũng hoàn lại các môn trí giác: thứ soi đèn gần vào, hoặc vật gì có hơi kích thích, thì cái đầu ấy cũng tỏ ra các thói phản ứng: xem, ngó, cúi, ngửa, y như lúc bình thời. Duy có đưa đồ ăn thì cũng ăn vào, nhưng nhai nuốt xong rồi, đồ ăn cứ đọng dưới cuống cổ mà lọt ra. Cái đầu chó không mệnh đó giữ được cái sanh mạng hoạt động cho đến khi người ta lấy cái khí qua tuần hoàn phụ tiếp đó riêng ra ngoài mới thôi.

Một cái kết quả trong sự thí nghiệm ghê gớm như thế, thật là mở một kỷ nguyên mới trong cơ y học, ngày sau khoa học trường rộng rãi; thì, cái « người chế mà làm cho sống lại », « xướng khô mà làm cho sinh lại » (生死 A 死 生 回 生) không k. o. g. l. mà không trở nên sự thực vậy.

Khoa học phát minh mà quả thành hiệu như lời nói trên thì cái máy chém ngày nay (guillotine) mất cả oai lực, mà những bọn như nhát, cũng dăm dục nhau mà bước lên trên đài đoạn đầu. Có lẽ thế giới mau bình đẳng chăng?
(Theo báo Tầu)
Hay chuyện

THỀ GIỚI THỜI ĐÀM

TƯỜNG VỚI PHÙNG

(Cuộc phân tranh Tường-Phùng sẽ thành thế giới chiến-tranh chăng?)
(Tiếp theo)

VI - Thế lực của hai bên Tường và Phùng bên nào cũng có chỗ đoán chỗ trường, ta chưa để đoán được rằng bên nào sẽ thu thắng lợi. Nhưng phỏng sự Tường thắng Phùng bại thì sẽ thế nào? Phùng sẽ rất quân hết lại về miền Thiểm-tây và Cam-túc, một vùng hồ sâu lầy lầy, Tường cũng không có thể đem quân mà đuổi theo vào đến đó được. Quân Phùng vẫn giữ được thực lực mà chính đốn lại để đợi thời cơ, cái mới Phùng Tường xung đột tuy sẽ tạm thời giải quyết mà cái nọ chiến tranh tương lai vẫn chưa diệt được tàn ngòi. Nhưng đồng thời, thanh thế của Tường lại vượt lên rất cao, mà Trung-hoa cơ hồ sẽ thành một nước Y-dại-lợi (Chánh thể pha xit) đồng phương vậy. Phỏng sự Phùng thắng Tường bại thì sẽ thế nào? Khi ấy không những toàn cục đại biến, mà Tường có lui về nơi lẻo sa là Giang - Tô và Chiết - giang thì cũng vô bổ. Vậy thì sao? Nếu Phùng thiên thắng thì bọn Dương

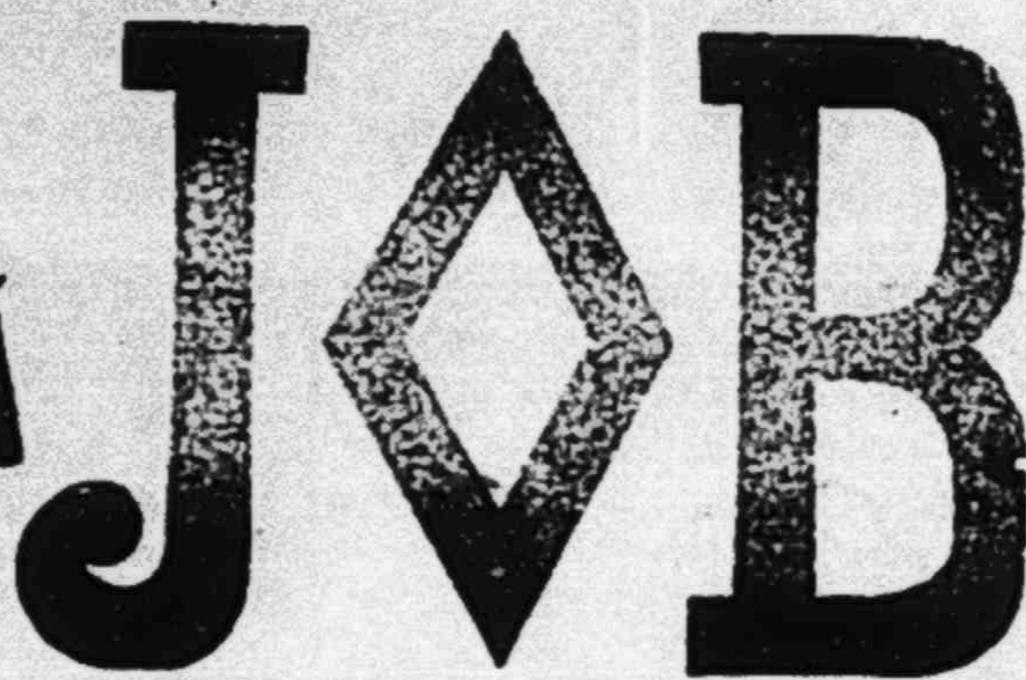
mà, khi thì tuyên ngôn ủng Tường, khi thì chủ trương điều đình, rất là khó lường, Trường-học-Lương, Trương-Trinh, Trần-diệu-Nguyên, Lưu-trần-Hòa, có thể tá hữu được, còn những bọn trong địch-phái của Tường là Hà-trung-Khâm, Lưu-Trí, Hùng-thức - Huy, nếu không khởi biến hóa tức cũng không làm gì được. Có người đoán rằng nếu Phùng mà đại thắng thì sẽ vào Nam-kinh để chức Chánh-phủ mới, do đảng Cộng sản chỉ huy, điều ấy thực ta chưa có thể hay một câu đoán cho địch xác được.

VII - Ảnh hưởng quốc tế. - Ta xét lên một từng nữa xem cuộc chiến tranh Phùng Tường đối với cục diện quốc tế sẽ thành thế nào? Trên kia đã nói rằng việc Phùng liên lạc với Nga đều đã có chứng thực. Trong cuộc chiến tranh của Phùng với Tường làm sao Nga cũng giúp. Mà tuy ra, về phương diện thực lực quân bị thì Phùng kém Tường, nếu có được Nga giúp thì Phùng mới dám ra tay. Còn Nga cũng cố giúp Phùng để toan khôi phục thế lực ở Trung-hoa. Từ khi Tường-giới-Trạch trở giáo mà đã đảo cộng sản, tuyên giao với Nga, tuy ta chưa thể nói rằng chánh sách cộng-sản-hóa của Nga ở Trung-hoa đã hoàn toàn thất bại, nhưng cũng bị đã kích nhiều. Mới rồi ở Cáp-nô-Tân lại mới phát lộ được một cuộc vận động cộng sản của Nga, khiến liên hình giao thiệp Trung-Nga lại thêm khốn nạn. Nhưng Nga không vì thế mà lần en, chỉ cố tìm đường mà tuyên truyền cộng sản sang Tầu để gây lấy cái căn cứ ở Á-Đông, nay được Phùng-ngọc-Tường là người đã nằm ở Nga trong sáu tháng trời, và đã từng phen tuyên ngôn đồng (xem tiếp qua việc Thế-giới)

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ



VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KY HUẾ

Việc thường ! việc thường !
 Trong số báo 193 ra ngày 3 Juillet, bản báo có trích từ báo Thần chúng một bài thông tư của quan Khâm sự gửi cho quan Học chánh trường, nói về việc quan binh sẽ đi xét các trường học ở Huế để thời hồ dùng cho các quân lính dự bị ở.

Theo tin của bản báo mới nhận được thì bài ấy làm cho nhân dân thành phố và toàn quê sinh lòng bực tức. Bản báo xin tin cho đọc giả biết rằng việc khám xét ấy là việc thường năm nào cũng có, chứ không có cái ý nghĩa gì về việc dụng binh đặc biệt.

Còn tin lập trại lính ở miền Nam-giao thì không đúng sự thực.

Lê - Âm hôn - ngày 28 tháng 8

Năm nay cũng như mấy năm trước, ở Huế, suốt ba ngày 22, 23, 24 tháng 5 ta, đầu đầu cũng tương hoa cả - bản làm lễ gọi là lễ Âm-hôn; tương cũng nên kể rõ cái nguyên lai lễ ấy ra đây :

THỪA-THIỆN (HUONH-THUY)

Lý-trưởng tăng thuế thân
 Chúng tôi là dân làng Thọ - Lộc xin quí báo làm ơn đăng việc sau này :

Ngày 21 tháng 4 Annam vừa rồi, Lý - trưởng Thọ - Lộc là Nguyễn-Thính, bắt hai anh em tôi nộp thuế thân mỗi người 4\$00, mới phát bài chi; ban đầu anh em tôi không chịu, sau vì em tôi là Lê-văn-Minh đi làm ăn ở Quảng Ngãi cần có bài chi, nên hai anh em tôi phải nộp số tiền 8\$00 xin giấy biên lai. Lý Thính lại không chịu cho nộp số bạc, chỉ nhận trừ cho năm ngày tự lịch thôi (công, tư lịch nhà nước đã cho nộp thực, nay lại có ở làng ?). Hai anh em tôi nghĩ cái cơ với ông cũng mất thì giờ, nên về.....

Làng Thọ-Lộc chúng tôi, một tấc ruộng cũng không có, chỉ lấy tiền nước mắt, mồ hôi ra để đóng thuế cho nhà nước, mà nay lại có cái tệ phạt thân như vậy thì dân chúng tôi chịu sao cho nổi, khổ này có ai thấu cho chúng ?

Lê-văn-Cần

THANH-HÓA (TINH-GIA)

Thế có oan không?
 Tên lý trưởng làng Hoàng - xá vì trong làng có một tên dân vay nợ không trả mà anh ta bị đòi ra phủ. Phủ bảo phải chỉ dẫn để bắt tên có nợ, anh ta đã giải trình một vài lần, song tên có nợ khất với chủ nợ thế nào không biết, mà tránh đi nơi khác. Lý trưởng lại bị đòi hỏi, tìm không được tên có nợ bèn làm tờ trình giao cho lính phủ cầm về, đại khái nói người có nợ đi vắng, vậy xin quan đưng bắt đầu trình nữa mà thiệt hại và phiền lụy lắm. Lý trưởng từ trình có hơi quá kích, quan phủ xe đi, rồi về cách tên lý trưởng. Tên lý trưởng nghĩ mình vô tội làm đơn khiếu oan gửi vào tòa Khâm. Nhân đó

quan phủ lại thêm giận bước cho tội vì lệnh, kết án năm tháng tù. Ấy đó tên lý trưởng vì không thân hành ra phủ để nộp tờ trình mà đã bị cách lại bị tù, thế có oan không? Kỳ giả đúng địa vị trung lập mà phải trải đầu dưới câu chuyện họa may công lý có phân phải trái nào chăng? Trung Lập

HÀ-TINH

Phiên nhiều lại quá trùng tà
 Ngày 18 Jun, nhà nước có phái bốn người vào khám hộ vừa lình về tiếm thuế phòng bệnh tá ở làng Thái yên (tỉnh Hải-Hà). Nghe thế dân sự nô nức mừng thầm. Chẳng ngờ các ông « ăn nhân » về làng, sách nhiễu đủ đường.

Ở nhà lý trưởng, bắt phải có những đồ cao lương mỹ vị dâng cho họ dưng !

Khỉ ra tiếm thì đập người nợ, dọa người kia; dân ông tiếm xong, không cho về liền, bắt về gọi dân bà ra hỏi có đúng tên không đã. Cái kim tiếm thì chỉ « nấn một lần mà tiếm có đến mấy chục người !

Còn một chuyện này : các thầy thầy hai người thả lưới dưới ruộng gọi lên hỏi lằng nhằng) đó, rồi bắt quý giữa sân đình ngót một giờ chơi mới ngừng cho chơi !

Dân làng chúng tôi khổ về dịch trùng tá thật còn hơn khổ về cái dịch « trùng người ». Lợi đầu chả thấy chữ cái tội đã rành rành ra đó !

QUANG - BINH (LÊ-THUY, QUANG-NINH)

Một con sông nên đào
 Con sông nên đào này, ông Nòng già nào đã nói trong báo Tiếng-Dân số 90, những điều lợi của nó cũng đã kể rõ rồi. Duy chỉ tôi thấy cái thâm trạng mất mùa năm nay mới viết mấy lời này : Cũng ở trong một đồng ruộng mà cảnh hừ-nghĩa sông Kiền-giang thì mỗi mùa được 120, 150 thúng, còn cảnh tá-ngạn lại không được 20, 30 thúng và phần nhiều phải bỏ hoang (gần một ngàn mẫu). Tương cảnh ấy thu nhập kém sút đã đến 8, 9 năm nay, nhân dân điêu hao truỵ lạc; làm kẻ vì thế phải dặc nhau đi xé khố làm ăn. Năm trước quan Phủ có sức hỏi ý kiến các làng, đã số đều ưng thuận, trừ ra một vài làng (Xuân-Bồ, Hoàng-giang, Phan Xá) lang thì sợ đứt long mạch (!) làng thì sợ mất ruộng lì nhiên, nên phản đối, rồi việc đào sông lại không nói đến nữa. Mong rằng quan trên soi xét đến khổ tình của phần nhiều nhân dân miền ấy, sức về các làng phải đào sông để cải nguyên-vọng của mấy ngàn dân nghèo kia được thỏa mãn, mong làm thay !

Án-sơn

QUANG-NAM (TIEN-PUOC)

Cái nạn buôn người đã tràn vào xứ nhà quê

Ở làng Tiên giang, tổng Tiên giang, có tên Út Mót (con Thủ Được, cha nó đã chết rồi) 17-25 tuổi, lình hay chơi bời du đảng, rượu chè cờ bạc, không lo sinh nghiệp. Ngày 6 tháng 5 ta, nó lên đụ 3 đừa chẵn trâu ở làng Hương Lâm, 1 đừa ở Từ Chánh và 1 đừa ở làng Thạnh bình. Khi nó đem 3 đừa nhỏ đó đi đến làng Bình yên, mấy chủ trâu đi tìm liền đuổi theo thì bắt lại được hai đừa, còn ba đừa chạy theo nó, bắt không được. Cách ít bữa sau, nó lại trở lên đụ mấy đừa đó rồi mà chưa đem đi () ; đi đến làng Thạnh bình thì lang bắt gông cõ lại, nguyên nó có đụ một đừa ở Thạnh bình nói trên, giải tới thầy Phó. Làng và thầy Phó soát trong lưng nó có bốn cái bóng (một cái bóng người Chệt và ba cái bóng của ba đừa đã trốn theo nó) và một quyển sổ in, ngoài bìa để : « Livret individuel de Travail » trong quyển số đó có bóng một người tên là Phạm Thanh ở làng Đa Phước, huyện Hòa vang. Làng và thầy Phó hỏi nó mấy đừa nhỏ đem đi đụ, nó trả lời rằng : Cuốn sổ đó là bằng quan Sứ (Lạ chưa ! lao chưa !) mà người quản mộ phu phát cho nó, cho phép nó đi đụ mà ban lại cho người quản ấy mỗi đừa là 5\$.00 (mỗi mạng 5\$.00, giá rẻ đừ) Ba đừa nhỏ hiện đã bán ra Faiso rồi. Trời đã tối, thầy Phó bõ canh giữ lại tại trường Thạnh-bình một đêm. Sáng ngày sau chừng 7 giờ qua một đũa Trà my đi ngang qua đó, thấy có người bị gông, đứng ngựa lại báo dân đi kêu lý trưởng, làng; và thầy Phó đến. Làng và thầy Phó nói rõ đầu đuôi tên buôn người ấy cho ông Mọt nghe ; ông Mọt bèn lấy giấy viết li bằng chữ đưa cho Lý trưởng bõ giải gặp thăng ấy xuống huyện, và ông hứa rằng ông sẽ chạy giấy ra Tòa Sứ, bắt mấy đừa đã bán lại cho. Liên đó, lang giải thăng ấy xuống trình quan Huyện. Quan nói quan không biết xử việc ấy thế nào, để rồi quan giải luôn về tỉnh thôi. Thế là tháng buôn người đang giảm tại Huyện, chẳng hay vì lý

gi mà nó mò gông mà trốn mất. Quan cho bắt người anh nó giam thì vào lao ; ng e đầu cách ít bữa có người quản mộ phu vào tuyên nói với quan rằng : T ông đó đi mộ, ai nghe thì đi không thì thôi, không quan hệ chi, xin quan thả người anh nó ra. Chưa biết quan nghĩ thế nào.

Câu chuyện đầu đuôi như thế, mong rằng quan Sứ Faiso lấy lẽ công bình nhân đạo mà trừng trị những bọn buôn người ác nghiệt ấy đi, thì dân nhà quê mới khỏi cái nạn « » vậy.

BINH-DINH

Ngô cùng mây ông dân biểu tỉnh Bình Định

Chúng tôi không có thể ra bày tỏ sự lợi hại của chúng tôi mà yêu cầu cùng Chánh phủ sự này việc nó được, các ngài đã không cho k.ô nợ, vui lòng ra thay một cho chúng tôi nên chúng tôi cứ ngóng trông cái kết quả ! Mới đây có nghị định lưu các ngài lại trong hạn một năm nữa, vì thế mà chúng tôi có mấy lời yêu cầu cuối cùng này :

I. Vấn đề công điền thổ. - Công điền thổ tỉnh nào cũng có, nhưng nhiều nhất là tỉnh Bình Định, vì nghị quyết quan địa phương đem phần nữa điền thổ trong tỉnh mà quân cấp cho dân nghèo. Nhưng về sau bọn Hương Lý, quyền hào được mỗi lợi to còn dân chịu thiệt thòi quá đỗi, vậy xin nhà nước nghị định, đem công điền thổ, chia ra từng phần rất nhỏ bạch rồi cứ chiếu theo trật tự mà bắt thăm ; quân cấp như, thế mới được công bằng, mà tránh khỏi những mối kiện cáo tranh dành ở nơi thôn dã nữa.

II. Vấn đề dân thù nhập điền. - Tỉnh Bình định có đủ nước đàng về nông nghiệp, việc đào sông Ba giang không cần đến. Nhưng nhiều khi nhân vật phải-khó-khát là vì đắp đập không kỹ càng ; kẻ có quyền thì ra chiếm lấy lợi to, mỗi mẫu đồng niên thu đến 1\$.00, 1\$.50, 2\$.00, thế mà mưa to, nước nhiều là đắp vỡ. Vậy xin nhà nước

cho các nhà lãnh hành lãnh đắp mấy đập ấy, chớ nói xin vắng nẹp.

III Vấn đề đình, điền thuế. - Kỳ hạn thu thuế nhà nước đanh ra quá bực, kể thừa hành lại thuế đực, khiến nhân dân không thể nào mà lo nộp cho xong. Hương lý lại phá thu, thế có khổ cho dân không? Vậy xin kỳ hạn thu thuế phải rộng rãi, trừ hẳn cái tệ phá thu, quan địa phương cùng quan Ngân khố phải thấu thuế cho mấy người bị hương lý phá thu mà phải đến cửa quan và xét những đừa oan khuất đó

IV Vấn đề hôn thú - Sự lão hôn rất có hại cho nòi giống ta, vậy xin nhà nước nghị định, con gái từ 18, 19 tuổi trở lên, mới được cưới vợ, con gái từ 17, 18 tuổi trở lên mới được gả chồng.

V. Vấn đề ca xướng. - Việc ca xướng là cuộc mua vui của bọn hào phú, thế mà người ta đã phần đó mượn cờ kiêu tiền, không biết lợi ít hại nhiều, nhất là dân nghèo phải bỏ việc nông công. Vậy xin nhà nước cấm không được hát hò trong lúc mùa gặt, mùa cấy, để dân được yên nghiệp làm ăn.

VI. Vấn đề trừ tuyệt dị đoan. - Đàng « bồng », phủ thủy là những đám hoặc thế du dân. Dân nghèo ngu dốt, chỉ nghe theo lời miệng bọn xấu, quay ấy mà mất của bao tiền, thế mới cái « giầy tiền » dỏm mà lừa. Tiền mất lại còn mà dân ta không tự tỉnh. Vậy xin nhà nước cấm hẳn các sự mê hoặc nói trên, đặc diu nhân dân noi theo đường chánh.

Sau vấn đề chúng tôi bày tỏ ra đây đều là rất có quan hệ một thiết cho dân tình chúng tôi. Các ngài đã ứng ở chốn dân gian đã biết rõ sự lợi hại thế nào, mà yêu cầu cùng Chánh phủ ra nghị định liền cho chúng tôi thấy cái kết quả của các ngài trong mỗi cuộc. Xin các ngài lưu tâm cho.

Dân tỉnh Bình định

PHAN-THIỆT

Giánh nhà quá ngang
 Ông Nguyễn-Trước ở làng Phú-lương có tạo lập một cái nhà ngói, năm 1926 ông bán cho Đặng-Liêng.

KHÔNG LO CHẬM TRỄ

Dầu Khuynh-Diệp, gửi xe lửa thì đóng thùng to nặng bao nhiêu cũng được. Còn gửi đi các nơi phải chuyên chở bằng xe-điện, thì Giấy-Thép chỉ nhận từng thùng nhỏ, nặng nhất là 10 kilos.

Chúng tôi có đóng sẵn nhiều thùng vừa 10 kilos :
 thùng thi đưng 380 ve A
 — — — 165 — B
 — — — 150 — A và 100 ve B
 — — — 100 — A, 50 B, 20 C và 40 D

Ngài nào mua mà dùng mấy số kê trên này, chúng tôi gửi đi ngay, không chậm trễ chút nào.

VIÊN - ĐỆ

distillateur. ĐỒNG - HỚI

MAO HIỆM NỮ HIỆP

(PHÚC - NHỊ - MA - TỬ TRINH - THẨM - AN)

Dịch - giá : XÀ-TỐC-TỬ

56 4
 CHƯƠNG THỜI NẤM
 Lịch sử một cái sơn-dộng trong tòa «đ-cung» (Tiếp theo)

— Nàng HẢI-ĐỨC đã lâu nay không khi nào ra khỏi cửa, và lại lấy một người nữ sĩ mình đang bệnh gầy mai gầy lên 6m mà đi tìm một người nữ-hiệp không làm không dạng không biết đầu là đầu thì làm sao tìm cho gặp mới được? Đó là một điều không thể làm được. Không rõ liên sinh có phương pháp gì khiến HẢI-ĐỨC nữ-sĩ không phải đi đâu mà gặp được n. ng. nữ-hiệp đó thì hay biết chừng nào ! Đến sau lúc gặp được nàng ấy rồi thì nàng HẢI-ĐỨC đem cô thân tình càng khố làm gái thích cho nàng ấy nghe, nàng ấy đã tự xưng rằng là con của HẢI-ĐỨC nữ-sĩ nghe

rõ nhân tình, tự nhiên hiểu sự làm của mình, hiểu rằng nếu mình hành động như thế, chỉ làm cho ân nhân của mình chịu lụy, không khác gì lấy đầu cứu mà trả ơn. Miên là nàng nữ-hiệp đó, có một hồi giặc ngh như vậy, tự nhiên không có cái lệ gì mà còn ngơng cớ, không chịu hỏi đầu. Đàng đưng như thế tức là tự chỗ dễ gặc mà giải quyết, vấn đề hôn nhân của tôi sẽ không có sự gì rắc rối xảy ra nữa, hay biết chừng nào ?

Ta nghe Bà tước nói vậy, ta liền đem một ngón tay chỉ vào ban ta mà nói rằng :
 Về cái phương pháp làm cho nàng HẢI-ĐỨC cũng nàng nữ-hiệp đó gặp mặt nhau, lời vẫn chưa tìm ra, song lời đàm bảo đàm và quyết đoán rằng, trong nỗi hải của bạn tôi đã có sẵn cái phương pháp đó.
 Bàn ta vừa cười vừa nói :
 Một chuyện như vậy mà bác lại bảo đảm lời, bảo đảm thì không ngại gì, song sự có phiên bác nhiều. Nhưng chuyện đó ta hay gặc lại,

nay tôi cần hỏi người quản lý phòng Du-bưu là THANG-AN nữ-sĩ, như nàng có ở đây, cho mời lại đây cũng an đưng ban ta sẽ nói chuyện và hỏi cho tường tận thì hay lắm.
 Bà tước nghe hỏi đến THANG-AN tự nhiên thở dài một cái rồi nói rằng : Đã khỏi đến chuyện nữ-quản lý cũng ban nữ-bác đó, khiến cho ta sinh một mối cảm xúc « không thể không kể hôn sớm ».

Từ lúc HẢI-ĐỨC nữ-sĩ bị bệnh, từ tướng đầu tiên của tôi nghĩ rằng cô như cảnh địa từ, trong nhà chưa có sự yên ổn, dần dần cũng có người nhận phần coi sóc, đầu tiên một vị nữ-chủ-nhân, phỏng chừng cũng không có ảnh-hưởng gì lắm. Hoàng chí trời sinh cái tính tôi lại là đặng bạc quả tình, đầu cho trọn đời có ở trong một mình, cũng không phỏng hại gì. Hoàn-cảnh đã như thế, cái bệnh phúc phụ phụ gia đình mà người đời thường cho là căn nhất đó, tôi có thể hy sinh một cách không khố, thay cho cái phạm vi nam nữ ái-tình mà tạo ra một cái khốn khổ hoàn thiện mới,

khuyến cho người đời biết rằng cái vấn đề ái-tình là tại chi khi chân chính thích hợp với nhau, chứ không phải là chuyện về vấn đề « thu được » nếu mà gặp cảnh biến, thì dân ông cũng có thể, vì dân bà mà giữ tâm lòng thuần nhất, đến chết mà không thay đổi như vậy thì ái-tình mới có giá trị : Sự tâm tôi nghĩ như vậy, để đầu cái lý tưởng chưa có kinh nghiệm đó, không thể nào giữ lại cho được lâu dài ; trái qua mấy năm kinh nghiệm mà biết có một bộ phận và sự tình, nhất định phải có một vị nữ-chủ-nhân ở trong nhà mà kinh lý coi sóc thì mới được việc được. Nàng THANG-AN làm cô viên cho tôi đó, học vẫn phẩm cách, cũng là một người nữ-sĩ hiếm có, khố vì tôi với nàng phận là tân chủ và ở trong cái giới hạn nam nữ cách biệt nhau, nên gặp việc gì khố gặc, cũng không sai khiến cho lãnh tiếp được ; tức như việc hiện tại đây, hôm qua chính ở trong tay nàng có sự việc đó, nếu như có người nữ-chủ-nhân ở đó, thì khi ra khi

vào, nàng phải xin phép, nữ-chủ-nhân đã biết tôi đi mời hai người lại, thì chắc không cho nàng được phép đi đâu, phải có sự gì van bắt đi đi mà phải đi, cũng phải nói rõ đi nơi nào hướng nào đưng khi có việc cần, mà cho người đi gọi cho liền, hoặc đánh giày thép mà kêu về. Chỉ vì trong nhà không có bà chủ, nên người nhà ra vào đi lại rất là tự do, không biết đi đâu là đâu cả ? Mới rồi tôi về liền hỏi thăng NGAI-TI thì nó nói rằng THANG-AN lúc bốn giờ chiều, đã chiều là ra đi, nhưng phân sự trên mình, có đưng gì quan hệ đưng không, đưng bõ mấc kê v.v. Cái khố nạn đó, tôi cảm giặc đã lâu rồi, nên ngài thì thấy cái lòng chân thành của nàng HẢI-ĐỨC, trong thì lo cái nỗi gia đình thì chớ khố khố khố của mình, từ đó tôi mới biến đổi cái sự tâm trí trở lại vào trong đưng giao tế mà tìm một người cho đưng hợp. ... Nay Tiên-sinh mà muốn kêu THANG-AN học chuyện thì xin đợi tám giờ mai đây,

Bà tước nói xong, ban ta gặc đầu khen phải, và nói rằng : — Những lời của bà tước nói trên, nếu không phải người đã lịch duyệt kinh nghiệm, thì không nói được. Xét theo tình thế, thì cái chuyện thư bị mất, có hỏi nàng THANG-AN, chắc nàng cũng không rõ đầu đuôi thế nào ; duy là cái cô-quan bị mất hôm qua, thì chính mắt nàng có thấy, nên hỏi nàng chuyện đó, thì chắc cô đưng cho ta tham khảo một ít, thế thì đợi ngày mai nàng lại đưng, rồi ta sẽ hay.

Chàng ta nói chuyện với nhau một hồi, thì ăn uống xong, hát thuốc đi đưng, bà tước lại bảo ban ta rằng :
 — Phòng năm của hai người, tôi đã bảo đưng đưng sách sẽ là là rồi. Ở đây phòng vẫn như cũ, những cái nơi ngồi nằm cho hơi thông thoáng, cũng không đưng đưng, đưng có cách phòng Đa-biên một ngón lường có một gian có hơi rộng rãi và mát mẻ, vậy xin hai ngài nghĩ chừ, lấy tiện nghĩ đó là bả. ...
 (Còn nữa)

CREDIT FONCIER DE L'INDOCHINE (ĐÔNG-PHÁP-ĐỊA-ỐC-NGÂN-HÀNG)

Cho vay

- Cầm nhà đất, Cầm đồn điền, Làm nhà, Tậu nhà tậu đồn điền

Giá góp từng tháng sát gốc sát lãi, như góp 10 giá từng năm, từ MỘT đến NĂM năm

Lãi rất nhẹ - Cách giá dễ dàng. Bản-Hội có nhận vẽ các kiểu nhà giá tính rất hạ

XIN HỎI THÈ LÊ TẠI:

HANOI - Hội Sở Bản Hội 89 phố Francis Garnier, TOURANE - Maitre PHAN-CAO-ĐOÀN, Lạc-Sự kiêm Quản-Lý Văn Khế lại Tòa An

Năm nay Liêng cho con thứ ông Trước tên Nguyễn-Liêng đi Yên, cháu lại, Nguyễn-Liêng mới bán lại cho ông Nguyễn-Yên, ông Yên mua nhà rồi chưa kịp dọn về ở, thì bà Ngô-ít-Quế (là con riêng của bà vợ kế ông Trước) và con trai bà là Nguyễn Hữu Tam, tới giành rồi vợ chồng Tam dọn về ở tự do.

Tên Tam lại lật đặt xuống Phủ kiện ông Trước và ông Yên nói rằng: nhà ấy là của ba Ngoại của y cất. Ông Trước khai nguyên là nhà vợ chồng trước của ông cất, trước khi chưa có vợ kế kia. Làng cũng khai như lời ông. Còn ông Yên mua nhà thì có giấy mà mình bạch

Qua Phủ sức trát báo tên Tam đi ở nơi khác giao nhà ông Yên mua lại cho ông. Ngày 18 Jun ông dọn về ở; mẹ con tên Tam ra sức cứ giành nhà, kêu cả em rể, cháu trai lại áp đảo vợ chồng ông Yên. Vợ chồng ông Yên bị thương nặng, hiện giờ còn nằm ở đường đượng, không biết quan trên xử vụ này thế nào.

Tên Tam bình sinh ý mình là có tiền của, mà hay khinh miệt người ta, nay lại giở cái thủ đoạn bất chính như thế, lương tâm có còn chút nào không?

Ngọc-Tin

TOURANE NHA - TRANG

Mấy cái cầu mới

Ngày 21 và 22 Jun, quan Toàn quyền Pasquier đã khánh thành 1 cái cầu ở khoảng đường từ Tourane vào Nha trang là: cầu Chy-cút trên sông Thu-bồn, giá 408 thước tây, cầu Dục-long, trên Sông Cay, giá 285 thước, cầu Tuy-hóa trên sông Darang, giá 1075 thước, cầu Nha trang, trên Sông Cái, gần 291 thước. Vậy từ Tourane vào Nha trang hiện nay còn đó Quảng-ngãi (Trà-chú) và đó Bồng-sơn nữa. Đến năm 1929 hai đó lý cũng sẽ có cầu.

BẮC-KY

HANOI

Hội đồng đề hình

Hội 10 giờ sáng hôm qua 28 Jun, đã có một buổi Hội đồng ở phòng quan Chương 16. Quan giám đốc chính trị, Bricé có mời các trưởng ban Hội đồng Đề hình Trang sự đến dự.

Đến ngày thứ ba 2 Juillet Hội đồng Đề hình sẽ bắt đầu họp phiên tòa ở tòa An để xử việc Hội kin, 26 có 18 mấy phiên tòa xử việc này trôi tuột lẽ mờ mờ.

(T. N. 30 Jun)

PHỤ-NỮ ĐIỂN-ĐÀN

PHỤ-NỮ TA CÓ NÊN SỢ NHỮNG LỜI MIA MAI KHÔNG?

Mấy ngàn năm về trước, bọn nữ lưu chúng ta tự nghĩ rằng thân phận liêu bả, không can hệ gì tới nhân quần xã-hội; công việc ở đời đều phải cho đám mây râu; trong vòng khuê các ăn núp suốt đời, cho tới khi đất vàng một năm mới lia chỗ tương cao cửa kín.

Ngày nay phong trào đôn tới, vòng bác ái đã hóa ra thanh thiên bạch nhật, chỉ em ta đã rõ mặt ra ngoài xã-hội, không thể lãnh mình nơi lạc cảnh nữa. Ở đời mà bỏ vợ đời là kẻ bất lương, có nghĩa vụ mà không làm nghĩa vụ là loài sâu mọt; chúng ta đã tự tính, không quản thân phận yếu-hèn mà ra chung với cuộc thế, mong rửa thẹn cho hạn quần thoa đã mấy ngàn năm ăn không ở ngủ. Đáng mừng thay cho nữ giới!... Nhưng mà cũng đáng lo thay cho xã-hội! Chỉ em ta đã tự tính, song không biết có ích gì cho nhân quần không, hay là cũng ra đồng một trò dử dang trên sân khấu. Mừng mừng, sợ sợ, nhiều nỗi phẩn vấn, nếu phải có ít ít thì thiên xin cũng chỉ em lo nghĩ mà vụn vụn khi cây mới nở hoa, thời sau này kết quả mới có phần việc nữa.

Cũng try chân mặt mũi, đồng một giống người, mà chỉ em ta ra làm công việc gì cũng trăm phần thua sút, lối ấy không phải tại bình vóc liễu bả, mà chính bởi tính thần yếu ớt. Từ xưa tới nay anh thư nữ kiệt cứu giống giúp đời, gây nên sự-nghiệp tay trời, cũng nhờ có tinh thần mạnh dạn tức là hy sinh cả thân vậy.

Ồ! hy sinh cũng gồm ghê thay! chỉ em ta hân tới, chắc cũng có người cho là quá đáng! Chỉ hy sinh bao quát cả đường vật - chất và tinh thần, ý nghĩa mong mầu, thế-lực đối với gai góc trong đời, như ngọn thủy triều cuốn sạch rặng cát. Tôi không thể nào giải thích cho hết thấy mọi đường, vậy xin nói về những lời mia mai mà chỉ em cho là có hại đáng sợ. Người ta khôn hay dại, là bởi kiến văn rộng hay hẹp. Những kẻ bôn tẩu phong trần, lấy hồn biển làm nhà, từ nam chí bắc lịch duyệt đã nhiều, lần khò lần phen, nhân tính mới hiểu. Chỉ em mình tuy đã ra khỏi chốn khuê môn, song còn để tiếng nhà băng tuyết; hoặc oan di đầu là mang tiếng giang hồ, cợt chóc vào đám mây râu lại sợ câu hữu biệt. Tôi thiết nghĩ rằng, chúng ta muốn lo cho tròn nghĩa-vụ đối với xã-hội, tất phải đồng vai chung gánh, nếu cứ đứng ngoài mà hô hào thời thiệt là vô hiệu; sợ mất thanh danh - má không, tiếp xúc với dân chúng, thời dẫn trăm công ngàn việc, hết sức tàn thành rồi cũng qui về thất bại.

Ông Marx Stiner nói rằng: "Nếu tôi không chế ngự lấy tôi, thời tôi có quyền giết người", nghĩa là tôi chỉ sợ lương tâm tôi mà thôi, chứ ở đời không có cái gì đáng sợ, không có cái gì ngăn trở được sự hành động. Xin chỉ em lấy câu đó làm gương, mình tự lấy mình trong sạch là được, còn những lời

mai mỉa chớ để vào tai. Có kẻ nào vô kiến thức mà chế thâm kích bậy, chúng ta chỉ giả lời rằng: "Nếu chúng tôi không dữ được lương tâm, thời chúng tôi có thể làm những điều thương luân bại lý". Vạn sự khởi đầu nan, bao nhiêu những việc trong đời có ảnh hưởng tới nhân quần xã - hội, đều phải trải qua một thời kỳ chống gai mới thành công được; người thời-hy-sinh tính mệnh thân gia, kẻ thời hy-sinh danh dự, tài sản; kinh dinh sự nghiệp rục rờ ngân thu có công với giống nòi nhân loại, là nhờ đức hy sinh vững vàng chắc chắn. Chjem chúng ta sinh gặp lúc xã-hội suy đồi, nhân tâm trác trở, nếu muốn cho tròn danh dự đối với tam tòng, từ đức, thời cứ coi đầu ở chốn khuê môn mà phụng thờ dưới gối song thân cho tròn đạo thiên hôn; quanh quần nơi phòng loan, gối phượng, âu yếm trăm năm cho hết nghĩa nặng千斤 sửa tải cho đức ông chồng. Như muốn vượt ra ngoài phạm vi gia đình thời tránh sao cho khỏi những lời phê bình nhảm nhí của bọn tầm thường. Xem như vấn đề cấp tức là rất dễ dàng, không khó gì mà giải quyết, thế mà từ từ tu my cho đến hạn quần thoa, bôn di bác tại; người thời nói mãi về đẹp tự nhiên, kẻ thời bảo không hợp thể cách đàn bà. Xét cho kỹ cũng lời chỉ em ta không hy sinh hư danh; đối với việc mình định làm thời đầu chống gai hiểm hóc cũng cứ việc tiến hành, cái thế lực tiềm dưỡng đã phát lộ ra ngoài, thời khu xác chỉ nhẹ như lông lông, mà tinh thần lại vững vàng vô địch, một chút danh dự mà có thể phá tan được thế lực ấy hay sao? Tôi xin hỏi câu này.

Mme Ai-quần

Phải viết cho rõ

Bản báo có tiếp những bài lại - cáo người nhà-quê gọi lại, rất vui lòng đăng lên báo - chương, song khổ vì bài viết không rõ. Hoặc không nói ngày tháng nào, hoặc chỉ viết cái tên làng mà không nói thuộc về phủ huyện nào, tỉnh hạt nào, như:

1) Dân làng Thạch lịch kể mấy khoản tình tệ của tên Lý - trưởng Võ-ân mà không nói làng ấy thuộc về phủ huyện nào.

2) Dân huyện Yên-nào đó, gọi bài "cái khổ dân quê" nói chuyện ở học trò, cướp mà không nói ngày tháng cũng làng xã nào.

Vì thế nên không đăng lên báo được. Vay bà con có gởi bài thì phải lưu ý viết cho rõ. T. D.

HỘI VĂN-QUỐC TIẾT-KIỆM

Chi cuộc ở Phố Borgnis Desbordes Hanoi, kính lời báo cáo cho các chức có nhân. Phiếu Tiết Kiệm của Hội biết rằng kỳ xổ số thứ 21 sẽ tại ông cuộc ở Saigon ngày 28 tháng Jun 1929 mới rồi, cái số 133 gồm 2 vé, mỗi vé 1000\$00, số 2563 của ông Phạm-vân-Điền Đốc-học trường Quảng-ngãi (Trung-kỳ) và số 1713 của ông Vũ -Đương ở Hanoi (Bắc-kỳ) được trúng.

Số bạc trúng hai ngàn đồng đã cấp phát liền rồi. Kỳ xổ số gần tới đây thì định ngày 29 Juillet 1929.

VIỆC THÈ GIỚI

PHÙNG VỚI TƯỚNG

(Tiếp theo)

linh với chánh sách của Nga, công nhiên xung đột với Chánh phủ Trung-hoa là Chánh phủ phản cộng, vậy tất nhiên Nga phải hết sức mà lên lạc với Phùng, phòng sự Phùng mà thắng được thì cái thế hành động của Nga ở Á-Đông sẽ có cơ phát triển hoàn toàn. Bởi thế Nga không thể nào mà bỏ mất cái cơ hội giúp Phùng được. Tướng cũng hiểu thế cho nên Tướng đã dự bị sẵn rồi, Tướng bên hi mặt liên lạc với Nhật để đối phó với Nga. Vay chiến tranh Phùng Tướng mà nhất dân phát minh thì đầu tiên, hai phe đối địch sẽ là Phùng Nga và Tướng Nhật. Một nước công sản và một nước tư bản mà đã đứng ra đánh nhau ở Trung-hoa là nơi vũ đài rất trọng yếu của các nước tư bản mà men, thì cuộc chiến tranh thế nào cũng phải biến thành quốc tế chiến tranh. Nước nào sẽ đứng phe nào? Điều kỳ lạ của đoàn chính phủ quốc gia xác được; duy có một điều có thể chắc, là đối với nước-Nga là hồng thủy mãnh thu của bọn đế quốc chủ nghĩa, thì những nước Nhật, Anh, Pháp, Mỹ sẽ liên hiệp thành một đoàn đế quốc chủ nghĩa (Bloc imperialiste)

Về thach

Tái bút. - Tin tức về việc xung đột Phùng Tướng phần văn phưc tạp, khi trường khi tri, khi cấp khi hoãn. Tướng thì đầu ước buổi công Phùng sau có tin đánh Phùng, lại có tin công Phùng ha đã, sau có tin nhất định đánh Phùng. Phùng đầu nói ứng hộ Trưng-uương, kế tuyên ngôn đánh Trưng, tiếp có tin hạ đã, lại tiếp có tin khừa tướng đầu binh, Hàn-phúc-Cử thì trước giúp Phùng phá hủy đường sắt, chử được bao lâu lại có tin phản-Phùng ủng Trưng, lại không được bao lâu lại có tin Hàn ủng Tướng là tin này lại có tin rằng Hàn ủng Tướng là tuất ở chân thành. Còn Diêm thì trước đứng trung lập, sau ủng Tướng, sau lại liên Phùng sau lại có tin ra đứng điều đình. Cái thái độ những kẻ yêu nhân trong cuộc xung đột này thực là nan trác. Duy ta có thể đoán rằng cái thái độ nan trác ấy cho ta đó thấy cái tâm thuật nguy hại của họ. Chúng ta đứng phương thế để địch mà suy thì thấy rằng bọn quân phiệt mọi ngày nay cũng đều là vì cái tư tưởng quyền lợi và địa bàn, tâm khải tương vi, cốt chỉ vì mình chớ tuyệt không có cái gì là vì đồng quốc. Cái quyền lợi của Phùng và Tướng chống chọi nhau, thực không có chỗ nào mà đứng nhau được.

Á-ĐÔNG TRUNG HOA

Trung ương đối với Phùng (Tin ngày 22 tháng 6) Trưng các điều kiện ha đã của Phùng,

LỜI CÁO PHÓ

Chúng tôi là Nguyễn-xuân-Thạnh, Thi-độc - học - sĩ Mme Vre Đặng-ngọc - Oánh née Nguyễn - út - Kim, Thượng - thư, Mme Vương-quan-Nhơn née Nguyễn - thị - Thu, cùng các cháu nội, ngoại, có lời cáo phó để các Quan, các Ông, các Bà, biết cho, mẹ chúng tôi là NGUYỄN-THỊ-KIỆU, ngụ tại làng Đệ-Nhất, đường Gia-long (Huế) thọ hưởng 80 tuổi, đã tạ thế ngày 26 tháng 5 Annam hồi 11 giờ 20, Ngày mồng hai tháng 6 Annam thì an-tàng tại Nam-giao. Vay xin có mấy lời cáo phó.

Advertisement for 'VINH - HUNG - TUONG' featuring a circular logo with the characters '祥興永' and 'BUON BAN THUOC NAM THUOC BAC'. Text includes 'Công việc của ta có nhiều điều khó khăn' and 'Nếu các ngài chẳng vui lòng giúp cho thời cũng khổ bề thành đạt.'

Advertisement for 'CAM TICH TÁN' (Thuốc bột sán lá) featuring an illustration of a child and a woman. Text includes 'CAM TICH TÁN (Thuốc bột sán lá hiệu con BUOM BUOM)' and 'ĐẠI QUANG ĐƯỢC PHÒNG CHOLON HANOI'.

Large advertisement for 'CAM TICH TÁN' (Thuốc bột sán lá hiệu con BUOM BUOM). Text describes the medicine's benefits for children, mentioning 'Xét trong lễ thường trẻ em khi biết đi biết chạy thì hay ăn bậy, tránh sao khỏi bệnh này bệnh kia nhưng thường lại hay sinh sán lá' and 'Bản được phòng không hề chết công mọn, nên mới ra công - tìm kiếm nơi các miền Danh - sơn bên Trung - quốc, chế luyện ra và thí nghiệm đã làm phen mới thành được thứ cam-tích tán này rất nên kiên hiệu, qui ông qui bà có em cháu nếu có các bệnh nói trên đây thì nên cho nó ăn, dần mà không bệnh thì càng bổ ích.' It also includes instructions for use: 'Cách dùng. - Trẻ em lúc từ một tới 5 tuổi, mỗi gói chia làm ba lần, từ 6 cho đến 10, mỗi lần uống một gói làm hai hoặc là uống hết. Mỗi ngày uống hai lần với nước trà, sữa, nước cháo hay là chấm với chuối mà ăn, nếu dùng được bốn ngày rồi phải cho uống dầu xô, của hỗn-dưỡng (hiệu con BUOM BUOM) mà xô ra những đốm đen, trong mỗi tháng uống một lần thì trẻ em được khỏe khoắn ăn chơi.' and 'NAM-TRUNG-BẮC, CAO MIÊN và LEO xứ nào cũng có bán.'

